

ринку, удосконалити економічний механізм відносин між суб'єктами агропромислового комплексу, поглибити інтеграційні зв'язки між виробниками сільськогосподарської продукції та переробними підприємствами, стимулювання розвитку науково-технічного прогресу шляхом підвищення ефективності використання наявного науково-технічного потенціалу АПК тощо. Метою продовольчої політики держави має стати досягнення споживання основних продуктів харчування населенням України на рівні науково обґрунтованих норм з подальшим покращанням його структури та підвищення якості продукції вітчизняного виробництва.

Література.

1. Дергалюк І.В. Економічна безпека національного зернового сектору України в умовах світової продовольчої кризи [Текст] // Стратегічні пріоритети / І. В. Дергалюк – № 4. – 2010. – с. 76 – 83.
2. Державний комітет статистики України [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.ukrstat.gov.ua/>.
3. Лебедев К.А. Стратегія розвитку зернопродуктового підкомплексу України / К.А. Лебедев // Економіка АПК. – 2009. – № 3. – с. 119–123.
4. Пилипенко І.В. Концептуальні проблеми та шляхи поліпшення ефективності функціонування зерновиробничого підкомплексу / І. В. Пилипенко // Вісник СНАУ. – 2010. – № 5/2. – с. 34 – 38.
5. Чепеленко А.М. Стан та перспективи розвитку ринку зерна в Україні [Текст] // Агросвіт / А.М. Чепеленко – 2011. – № 6. – с. 28 – 32.
6. Шпикуляк О.Г. Формування і розвиток ринку зерна в Україні / О. Г. Шпикуляк, Ю. П. Воскобийник. – К.: ННЦІАЕ, 2009. – С. 190.

МОЛОЧНЕ СКОТАРСТВО УКРАЇНИ, СУЧАСНІСТЬ І МИНУЛЕ

***Караченцев В.В., студент*,
Харківський національний технічний університет
сільського господарства імені Петра Василенка***

Молочне скотарство – традиційно важлива і невід'ємна галузь сільського господарства, ступінь розвитку якої є однією з ознак прогресу в розвитку сільськогосподарської сфери в цілому. Варто

* Науковий керівник – Антощенко В.В., асистент

відмітити, що розвиток молочного скотарства в значній мірі залежить від стану молокопереробного сектора, адже молокопереробні підприємства є єдиними надійними покупцями молока-сировини у сільгоспвиробників. Поступове скорочення поголів'я корів вплинуло на обсяги виробництва і продажу молока, змінилася структура і асортимент виробництва молочної продукції, суттєво зменшились обсяги споживання молока та молочної продукції. Так, в 2010 р. обсяги споживання молочної продукції становили 206,4 кг, для порівняння, в 1990 р. споживання молочної продукції на 1 особу становило 373,2 кг, при раціональній медично-обґрунтованій нормі споживання – 380 кг молока за рік.

Давно минули ті часи, коли в Україні щороку виробляли понад 20 млн. т молока (в 1990 р. – 24,5 млн. т., а в 2010 р. – 11,2 млн. т). Якби було збережено тодішній потенціал, вітчизняна молочна галузь була б лідером серед країн Європи. Проте, з початку 90-х років минулого століття й донині ситуація повністю змінилася. Сільськогосподарські товаровиробники пережили безліч проблем і негараздів. Катастрофічно зменшувалося поголів'я корів (з 8378,2 тис. гол. в 1990 р. до 2631,2 тис. гол. в 2010 р), дуже повільно підвищувалась продуктивність молочного стада (з 2863 кг/гол. в 1990 р. до 4082 кг/гол в 2010 р.).

Отже, за період 1990-2010 років обсяги виробництва молока зменшилися більш ніж удвічі, поголів'я основного стада скоротилося майже втричі, а продуктивність виросла в півтора рази. Безумовно до занепаду галузі тваринництва призвела системна криза всієї економіки країни.

При даному наявному на сьогодні в Україні поголів'ї корів, для того, щоб досягти рівня виробництва 1990 р. продуктивність корів повинна становити більш ніж 9000 кг молока за рік.

А орієнтуючись на досвід країн з розвиненим молочним скотарством ця цифра реальна і на сьогодні в передових сільськогосподарських підприємствах України така продуктивність корів є нормою ефективної діяльності.

Вкрай негативний вплив на функціонування галузі молочного скотарства, проявляються в домінуванні стихійних процесів на ринку молока і молокопродуктів; відсутністю нормативного забезпечення системи договірних, в т.ч. інтеграційних відносин; монополізація ланцюгів просування молочної продукції від виробника до споживача з відповідним впливом на цінову ситуацію; неналежний рівень селекційно-плеємної роботи та технологічного забезпечення галузі;

відсутність підтримки інтегрування виробництва, переробки і реалізації молочної продукції, що посилює диспаритет міжгалузевих цін.

Стан вітчизняного молочного скотарства наразі не влаштовує ні товаровиробників, ні переробників, ні споживачів продукції, ні органи державної влади, що опікуються питаннями галузі. Не викликає сумніву необхідність змін на краще. Проте залишається не до кінця визначеним шлях досягнення бажаної мети, а саме: прибуткове виробництва якісного молока для забезпечення власних потреб та потреб споживачів в повному обсязі.

Молочне скотарство України функціонує у надзвичайно великому діапазоні від натурального виробництва в особистих селянських господарствах до сучасних спеціалізованих молочних підприємств. Основні обсяги виробництва молока (81 % в 2010 р.) зосереджені в особистих селянських господарствах. Це практично унеможливає технологічне забезпечення якості молока (молоко приймається переробними підприємствами лише II гатунком). У загальних заготівлях переробних підприємств молоко з особистих селянських господарств становить близько 65 %, тоді як із сільськогосподарських підприємств - лише 35 %. Через невідповідність вимогам якості молочних продуктів, національна молочна продукція є неконкурентоспроможною, і поступово Україна втрачає усталені в попередні роки позиції на зовнішніх ринках, а просування продукції на нові ринки, в т.ч. ЄС, є проблемним. Стримує розвиток молочної галузі також низька купівельна спроможність значної частини населення і, відповідно, обмежена смність внутрішнього ринку.

Незважаючи на постійні дорікання до якості молочної сировини, що виробляється на подвір'ях особистих селянських господарств, саме їм ми завдячуємо задоволенню потреб внутрішнього ринку в молоці та молочних продуктах. Наразі, лише в останні роки, незважаючи на негативну тенденцію скорочення обсягів виробництва, господарствами населення було реалізовано на молокопереробні підприємства понад 50% від загального обсягу надходження молока. До цього ця частка складала 60-65%. Існують певні відмінності в межах України, щодо питомої ваги виробництва молока господарствами населення. Західні та південно-західні регіони характеризуються більш суттєвою часткою господарств населення і подекуди вона досягає 98%. Найнижча частка, що не перевищує 70%, спостерігається в центральних та північно-східних областях.

При відродженні і розвитку виробництва конкурентоспроможної продукції молочного скотарства в ринкових умовах необхідно враховувати регіональні ґрунтово-кліматичні, економічні, соціальні та екологічні умови. Останнім часом стан галузі скотарства викликає все більше занепокоєння, адже всупереч прогнозним оцінкам уряду, у відповідності з якими передбачалося щорічне нарощування виробництва молока (у 2009 р. до 12 млн. т, 2010 р. -12,6 млн. т і в 2015 р. до 20 млн. т), і в 2010 р. продовжувалося зменшення обсягів виробництва молока до рівня 11,6 млн. т, що складає 47,4 % рівня 1990 р.

Наразі можна впевнено говорити, що Україна має значний потенціал та перспективи для розвитку галузі молочного скотарства. Зокрема за останні роки сільськогосподарські підприємства проявляють великі перспективи, за рахунок приросту поголів'я корів, збільшення обсягів виробництва молока високої якості, запровадження новітніх технологій.

ПРОБЛЕМИ ЕКОНОМІЧНОЇ ТА ПРОДОВОЛЬЧОЇ БЕЗПЕКИ УКРАЇНИ

Кириленко М.І., студентка,
Харківський національний технічний університет
сільського господарства імені Петра Василенка*

Узагальнення думок учених і експертів щодо джерел виникнення загроз економічній безпеці дає змогу стверджувати, що головна загроза полягає у відсутності цілеспрямованої політики державного регулювання економічними процесами в контексті реалізації проголошених стратегій соціально-економічного розвитку країни. Визначальним у проведенні економічних реформ повинно стати поєднання прагматичної політики захисту національних інтересів з конструктивним курсом на зростання добробуту широких верств населення країни.

Основне завдання держави в контексті забезпечення економічної безпеки - створення такого економічного, політичного та правового середовища й інституційної інфраструктури, які б стимулювали найбільш життєздатні підприємства, інвестиційні

* Науковий керівник – Мазнев Г.Є., професор